

תאונתים סייאתים

דאי להתבונן בתמונה זו. היא צולמה דקות אחרי בחירת יצחק רבין. יצחק רבין ושימרון פרס לוחצים ידיים. שניהם מחייכים — חיוך מאולץ, כפוי, מעוות, כאילו כואבות להם השיניים. אין הם מסתכלים זה בזה — כאילו אין הם אף יכולים לסבול איש את מראה רעהו, ולו לרגע אחד.

והי לחיצת הידיים של שני אנשים הי שונאים איש את רעהו, המתעבים זה את זה תיעוב גופני.

שני אנשים התופסים את שתי העמדות הכבירות ביותר בממשלה זו, וככל הנראה גם בממשלה הי באה.

אודת נחשים

עובדה זו יש משמעות החורגת ב הרבה מעבר לעניינים המלכתיים. נוגעת ללב העניינים המלכתיים.

ההצבעה במפלגת העבודה קבעה, כי אף לאחד משני האנשים האלה אין רוב של ממש במפלגה. הם ימשיכו לעמוד יחדיו ליד ההגה, לנהל יחד את המדינה. רבין אינו יכול לסלק את פרס. פרס אינו יכול, לפי שעה, לסלק את רבין.

אולם כל אחד משניהם, משתרי קק, בכך נימו נפשו, לסלק את הי אחר.

מה פירוש הדבר למעשה? פירושו שבמשך הודשים ושנים, יעמדו כל ענייני המדינה בסימן המאבק האישי הזה. פירושו שמי עתה, זה הזמן, עוד יותר מאשר בי עבר, כל הצבעה בממשלה, כל מועי שה חשוב של השלטון, כל התי בטאות, כל החלטה, יעמדו בסימן השאלה הגורלית, שתגבר על כל שאלה אחרת: טוב לרבין — או טוב לפרס?

ישיבות הממשלה לא תהיינה מיפגשים של צוות, המתכנס כדי לטכס עצה, לברר דיעות שונות, להחליט על-פי הבנתו הי קולקטיבית.

ישיבות הממשלה תהיינה במות של עיי מות, כאשר כל אחד מהשתתפים הי עיקרים ישתל, להעמיד רגל לזולתו.

ההפיל את יריבו בפת, להעלים מן השני מידע חיוני, כדי שיעשה את השגיאה הי גורלית שתחסל אותו.

הממשלה תהיה מאורת נחשים. בין ישיבה לישיבה, במהלך היומימי של ענייני המדינה, יעשה כל אחד מהם הכל כדי להרגיז את השני, להזיק לו, לפגוע בו.

כל ראיון עיתונאי של גדולי המדינה יהיה מוקדש להשמצה הדדית, גלויה או מוסווית, תחת שיהיה מוקדש להסברת המדיניות הממשלתית לציבור. רוב צעדי המישרדים הממשלתיים ייעשו כדי לסיע לאישיות א' נגד אישיות ב', במאבק על יוקרה והשפעה, בלי קשר לאינטרס הי מדינה.

מיסמכים סודיים יודלפו כדי להשחיר את פני היריב, או כדי לשחד עיתונאי על-מנת לרתום אותו למאבק זה.

הבזיון הסופי

ל זה ייעשה בלי כל קשר לדיעות, להשקפות, לעמדות פוליטיות.

כבר במאבק האחרון היו שני הצדדים משוחררים מכל זיקה לכל עניין מהותי. פרס דיבר כמו רבין, רבין דיבר כמו פרס. בשני הצדדים היו יונים (אבא אבן ויוסי שריד אצל פרס, בן-אהרון וחביב שימיוני אצל רבין), ובשני הצדדים היו גנצים (מרי דני בן-פרת אצל פרס, ישראל גלילי אצל רבין). בשני הצדדים היו אנשי קידי מה וריאקציה, דתיים ואנטי-דתיים.

עתה החמיר המצב עוד יותר. שום דיון לגופו של עניין אינו אפי שרי עוד. שום הכרעה אינה יכולה עוד להתקבל על-פי אמות-מידה של היגיון.

הדבר הוכח בצורה מדהימה, כאשר הצביעה ועידת מפלגת העבודה על הי הסתייגות של משה דיין.

לא היה בוועידה אף ציר אחד שלא ידע כי משה דיין המיט על המדינה את האטון של יום-הכיפורים; שהוא היה אחי ראי למדיניות שהובילה למילחמה, ולמחדל שהביא למפלה הצבאית. לא היה בוועידה אף ציר אחד שלא ידע כי משה דיין הוא כישלון מוגזמנטלי, שריביתחן חסרי

מצב כזה אינו אפשרי גם בבריטניה, למרות ששם מתמנה ראש-הממשלה על-ידי הפרלמנט, כמו בישראל. ברגע שהתי ליטה הסיעה הפרלמנטרית של מפלגת הרוב מי המועמד שלה לראשות-הממשלה, מוענקת לאיש זה הסמכות המלאה להרי כיב את הצוות שלו, למנות שרים, להח ליפם ואף לפטרם, על-פי שיקול-דעתו.

לראש-ממשלה בריטי יש זכות נוספת, המחוקקת את סמכותו במידה רבה: הוא יכול להחליט בכל עת לפזר את הפרלמנט, ולהביא בכך לבחירות חדשות. בחירות כא לה הופכות, למעשה, למישאל-עם על מני היגותו של אותו ראש-הממשלה, בדומה ל בחירות האמריקאיות לנשיאות.

בישראל קיים מצב חוקתי בלתי נסבל, ופרשת רבין-פרס מבחינה אותו יותר מאשר אי-פעם. כל הי חכמים-בכורה, התובעים בתרועותי הצוצרה לשנות את שיטת-הבחתי רות עזיירי הנהגת בחירות איזורי ריות, אינם מציעים דבר כדי ל שינות מצב זה.

אולם זוהי המסקנה הדחופה ביותר, והי יחידה שיש לה משמעות לגבי המצב ש נוצר עתה במדינה: יש למנוע מצב של שיתוק הממשלה, מצב שבו יעמדו כל ענייני המדינה בסימן של חבלה הדדית בדרג עליון.

סייט ברונוני
א יך אפשר לנהל כך את ענייני הי מידינה?
גם עד כה שרר מצב כזה. אבל הוא היה זמני. הכל הבינו כי זהו מצב-בישי, שיגיע לסיימו עם ההכרעה בוועידה, חלום-בלהות שיסתיים עם היקיצה.

אולם הוועידה לא הכריעה. הי וועידה כפתה על רבין ופרס סייט פרמנטטי.

מצב כזה הוא אסון למדינה, בתקופה שבה יש צורך בהכרעות אמיצות, בלתי סופולריות, בענייני חוץ (ז'בנה, אש-ף, הסכמים על השטחים) ובענייני פנים (איני פלציה, סיכסוכי-עבודה).

שיטה הוצרת מצב כזה היא שיטה פגומה ביסודה. מצב כזה אינו אפשרי בארצות-הברית, שם נבחר הנשיא (שהוא גם ראש-הממשלה) בבחירות כלליות. המועמד המובס יורד מעל הפרק, אפילו היתה ההכרעה על חודו של 0.0001% של הקולות. הנשיא ממנה את השרים הרצויים לו, ומסלק אותם כאשר חדלו ליהנות מאמונו.

* אורי אבנרי הציע במצעו, 77' — תוכנית לישראל אחת, להנהיג בישראל מישרת אחר, שבו ייבחר ראש-הממשלה בבחירות אישיות כלליות, ויהיה מוסמך למנות שרים ולפטרם.